

telari, *Valdilari*, i hi ha dos *Lari* a Toscana, un d'ells prop de Pisa (Pieri, *Top. Arno* 20). Altra-
ment s'ha cregut també que *Larius* podria ser d'ori-
gen etrusc.—² Si del mot cèltic prové (o és un
homònim) el mot *-lar* de noms de lloc alemanys
com *Wetzlar*, *Gotzlar*, i de certs NLL francesos en
-ler(s) o *-lier*, com *Bouflers* (com suggereix
Longnon, *Noms de Lieu d.l.Fr.* 215) és qüestió que
ja ens duria massa lluny i massa enfora del ter-
reny propi; però rebutjo la idea que hi combina,
d'etimologitzar-hi el fr. *larris* 'lande, friche'; V.
més aviat, *PVARGc.*, s.v. *Lairissa*, i ací supra
Lladrer, *Lladros*.—³ L'euskerisme i vast arrela-
ment d'aquest mot no es poden posar en dubte:
d'aquí es deriva el roncalès *larne* 'era' i també
«cerco de la luna»; b.nav. *largan* «aire de la
maison» (Oihenart); i un altre derivat important:
el bc. comú *larrain* (biscaí *larre* o *larrin*) mena
de prat (res a veure amb ll. *farrago*, -*ñem*, veg.
Mitxelena, *Fon.*, *Hi. Vca.* 195, 165).—⁴ Convin-
drà descartar-ne un riu *Lasset*, del c^o Theze, que
ja és molt lluny del basc; i com que és afluent del
riu *Gros Leès*, deu ser dim. d'aquest amb la sabu-
da dissimilació *e-é > a-é*. Car *Leès* pot haver
perdut una *-n-* intervocàlica, i anar amb el grup
occità que hem tractat supra a l'arr. *Lés* (de LENA).

Llardana, *-neta* (Benasc), V. *Llardecans*

LLARDECANS

Poble garriguenc del Segrià, al caire del Priorat,
una trentena de k. al SO. de Lleida i una vintena
dret al Nord de Flix.

PRON.LOCAL: *Jardakáns*, oït a Maials, Granade-
lla i Alcanó, Casac. 1920; jo ho vaig sentir sempre
igual a Llardecans mateix, 1931 (Ll.29, p. 216); 1934
a Juncosa (Ll.65); i en l'enq. que vaig fer en el
poble mateix, 1935 (VII, 76-77).

Gentilici: «molts els diuen *Jardakúsos*, però no té
bon sentit» digueren en aquells llocs a Casac.; a mi,
en el poble mateix, reconegueren que de vegades
els diuen *Jardakúsos* (amb *-a-*) «però no està bé».¹

MENCIONS ANT. N'hi ha poques i tardanes, com
ho són les dels pobles de tota aquesta zona: de
Maials i de la Granadella a penes n'hi ha cap a
l'E.Mj., d'Almatret res de medieval (ni tan sols en la
font que anem a citar). 1279: *Lerdacans*, (*Rationes
Decimarum* I, 112); 1325: «Michael Espens, preb.
ecclesiae de *Lardekans*», però no és clar que el nom
del poble hi vagi en aquesta forma precisa, perquè
hi ha alguna lletra contradictòria entre els dos que
ho publiquen: Finke, *Acta Arag.* II, 936, i Villan.,
Vi.Li. XVI, 225); 1328: *Lardekans* (*BABL* v, 118); 55
1359: id. (*CoDoACA* XII, 21).

ETIM. Com ja anticipava en *DECat.* v, 82b45-48,
és increïble l'etim. popular *llar de cans*. No sols el
concepte noble, i estrictament humà, de *llar* és in-
compatible amb el sentit sempre baix del *cà*, sem-
pre despectiu (sigui amb matís fort, o bondadós);
sinó que el mot *llar* a diferència de *vila*, no ha
tingut mai aplicació topogràfica ni toponímica (re-
cordem que el rossellonès *Llar*, supra, no hi té res a
veure).

És evident, doncs, que aquí hi ha un cas típic de
deformació per etim. pop. També tendeix a indi-
car-ho el fet que la menció més antiga porti
Lerdacans amb *Le-*; i el poble mateix demostra
menysprear la pueril interpretació en pronunciar-
ho pertot amb *-da-* i no *-de-*.

La situació de Llardecans en el caire entre les ter-
res lleidatanes i les de l'Ebre, suggereix la bona
ETIM.: AD FINES ILERGETANOS 'al límit dels Ilergetes',
el poble antiquíssim i poderós que ocupava les co-
marques entorn de Lleida —ILERDA—, i que allí pre-
cisament confinava amb els *Ilercavones*. És, doncs,
un cas paral·lel al d'Osor <LIMES AUSORUM, el poble
situat en 'el límit dels Ausi' o Ausetans.

En efecte, aquesta noció, els 'LIMITES O FINES' ha
estat fecunda en toponímia. Fins i tot de vegades
amb alguna elasticitat en el seu abast. Veg. les nom-
broses proves que n'hem aplegat (vol. II, 45), en
l'art. on hem establert que l'*Aitana* del Migjorn va-
lencià ve de SERRA EDETANA, perquè en el moment
de llur màxima expansió fou l'extrem meridional
dels EDETES o EDETANI. *Lardana*, sinònim del gran
massís pirinenc dels *Posets*, límit extrem de les rei-
vindiacions de la diòcesi de Lleida,² ve certament
de SERRA ILERDITANA (amb la I- escapçada, com en
LER(S)DA > *Lleida*. A diferència de *Posets* diuen
Lardana sobretot a la vall de Gistau, si bé no ex-
clusivament,³ car per a ells, a l'altra banda ja hi ha
la terra regida per Lleida.

Els *Ilergetes*, així anomenats per Livi i per Polibi,
en altres autors duen el nom en la variant en *-TANI*;
p.ex. diu Dion Cassios, a. 209 a.C., parlant de llurs
famosos capitosts: «Ιλεργηταινοὶ Ἰνδιβολίς καὶ
Μανδόνιος» (frag. 56.56: Holder III, 618, i 48). Tal
com hi hagué *Ceretani* junt amb *Ceretes*, *Ausetani*
al costat de *Ausi*, i com *Cosetani*, *Lacetani*, etc.,
també apareix *Indicetani* (en una inscripció:
Gz.Moreno, *Miscel.*, p. 335) en lloc de *Indigetes*;
Lusi, *Lusites* junt amb *Lusitani*. Veg. més exs.
d'aquesta duplicació en Schmoll (*Vorkelt. Idg.Hisp.*
70 i 11, n.2). I M. Faust (*Die Antiken Einwohnernamen in -itani, -etani*, 1966, p. 27) dóna encara
d'altres cites de *Ilergetani*, junt amb el duplicat
Oretani / *Oretes*, etc.⁴

Entre ILERGETANOS i *Llardecans* hi ha hagut uns
canvis ben comprensibles. Primer, l'escapçament de
la I-, ja va tot sol: és el mateix cas de ILER(S)DA,